

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет будівництва та транспорту
Кафедра транспортних технологій

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

ВК «Комерційна діяльність на транспорті»

(статус освітнього компонента - вибірковий)

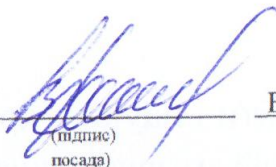
Реалізується в межах освітньої програми **«Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»**

за спеціальністю **275 «Транспортні технології (за видами)»**

спеціалізації **275.03 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»**

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

Розробники:

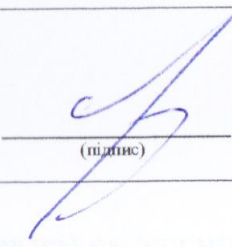

(підпис)
посада)

Віталій КОЛОДНЕНКО

(прізвище, ініціали)

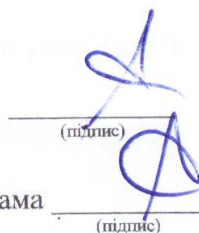
ст.викладач

(вчений ступінь та звання)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри <u>транспортних технологій</u> (назва кафедри)	протокол від 02 червня 2026 року № 18	
	Завідувач кафедри	 (підпис) <u>Олександр САВОЙСЬКИЙ</u> (прізвище, ініціали)

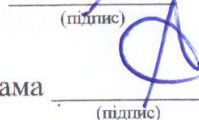
Погоджено:

Гарант освітньої програми

(підпис)

Олександр СОЛАРЬОВ
(ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

(підпис)

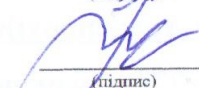
Олександр СОЛАРЬОВ
(ПІБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

(підпис)

Віктор РУДЕНКО
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації

(підпис)

Олександр ТАЦЕНКО
(ПІБ)

(підпис)

Зареєстровано в електронній базі: дата:

26.06. 2026 р.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Комерційна діяльність на транспорті							
2.	Факультет/кафедра	Будівництва та транспорту/транспортних технологій							
3.	Статус ОК	Вибірковий							
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для	«Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» 275 «Транспортні технології (за видами)», 275.03«Транспортні технології (на автомобільному транспорті)», перший (бакалаврський) рівень вищої освіти							
5.	ОК може бути запропонований для	-							
6.	Рівень НРК	6 рівень							
7.	Семестр та тривалість вивчення	8 семестр, 15 тижнів (4курс)							
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5,0							
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота (заняття)						Самостійна робота	
		Лекційні		Практичні		Лабораторні			
		Денна	Заоч.	Денна	Заоч.	Денна	Заоч.	Денна	Заоч.
	150 годин, екзамен	36	-	36	-	-	-	78	-
10.	Мова навчання	українська							
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Викладач: ст. викладач кафедри транспортних технологій Колодненко Віталій Миколайович							
11.1	Контактна інформація	ауд. 228 є, kolodnenko_vn@ukr.net Час консультацій: що вівторка з 12:00 до 13:00							
12.	Загальний опис освітнього компонента	Спрямований на формування знань і практичних умінь щодо організації комерційної роботи транспортних підприємств. У межах дисципліни розглядаються ринок транспортних послуг, якість транспортного обслуговування, нормативно-правове забезпечення, договірні відносини, маркетинг транспортних послуг, документообіг, організація перевезень вантажів, контейнерні перевезення, страхування вантажів та забезпечення їх збереження.							
13.	Мета освітнього компонента	Метою освітнього компонента є формування у здобувачів теоретичних знань і практичних навичок з організації комерційної діяльності на транспорті, оцінювання якості транспортних послуг, аналізу ринку транспортного обслуговування, укладання договорів, оформлення транспортної документації та забезпечення ефективної взаємодії із замовниками транспортних послуг.							
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на вивченні ОК6 «Вища математика». 2.Освітній компонент забезпечує поглиблення програмних результатів навчання освітніх компонентів ОК30 «Основи економіки транспорту», «Підготовка випускної кваліфікаційної роботи»							

15.	Політика академічної доброчесності	Система вимог, які ставляться перед здобувачем вищої освіти під час вивчення освітнього компоненту: проходження здобувачами етапів оцінювання у встановлені терміни; виконання і захист письмових та практичних робіт у встановлені терміни; дотримання при виконанні письмових робіт Положення «Про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність в Сумському національному аграрному університеті» (https://surli.cc/nmtcvp); дотримання здобувачами Кодексу академічної доброчесності СНАУ (https://surl.li/zyjfnw). Підготовлені до оцінювання письмові роботи повинні бути оригінальними та виконані самостійно здобувачем вищої освіти. Письмові роботи, які виконані і здані із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на оцінку нижче від отриманого результату. Роботи, які виконані з низьким рівнем унікальності або є копією «чужої» роботи оцінюватимуться на «нуль» з послідуочим виконанням роботи згідно іншого оригінального індивідуального завдання. Передача письмових робіт відбувається після повторного виконання або доопрацювання. Списування із різних джерел інформації (в т.ч. із використанням мобільних девайсів та гаджетів) під час екзаменів заборонено. При виявленні факту списування – робота здобувача анулюється.
16.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=5682
17.	Ключові слова	Міжнародні перевезення, міжнародні автомобільні перевезення, автомобільний транспорт, міжнародний рух транспортних засобів, перевізник, водій, автотранспортний засіб, режим праці та відпочинку водіїв, безпека перевезень.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: <i>Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...</i>	Як оцінюється РНД
ДРН 1. Знати сутність, значення, функції та завдання комерційної діяльності на транспорті, а також особливості організації комерційних служб транспортного підприємства.	Виконання та захист звітів практичних робіт. Опитування (тестування) засвоєння навчального матеріалу. Комп'ютерне тестування. Підготовка реферату та захист презентації згідно індивідуального завдання.
ДРН 2. Уміти аналізувати ринок транспортних послуг, визначати його основних учасників, оцінювати попит, пропозицію та конкурентне середовище.	Виконання та захист звітів практичних робіт. Опитування (тестування) засвоєння навчального матеріалу. Комп'ютерне тестування. Підготовка реферату та захист презентації згідно індивідуального завдання.
ДРН 3. Уміти оцінювати якість транспортних послуг, конкурентоспроможність транспортного підприємства та ефективність транспортного обслуговування.	Виконання та захист звітів практичних робіт. Опитування (тестування) засвоєння навчального матеріалу. Комп'ютерне тестування. Підготовка реферату та захист презентації згідно індивідуального завдання.
ДРН 4. Уміти застосовувати нормативно-правові засади комерційної діяльності на транспорті, аналізувати договори перевезення, транспортного експедирування та оформлювати транспортну документацію.	Виконання та захист звітів практичних робіт. Опитування (тестування) засвоєння навчального матеріалу. Комп'ютерне тестування. Підготовка реферату та захист презентації згідно індивідуального завдання.
ДРН 5. Здатність організовувати комерційне забезпечення вантажних, контейнерних і транспортно-експедиційних перевезень з урахуванням страхування, збереження вантажів та взаємодії із замовниками транспортних послуг.	Виконання та захист звітів практичних робіт. Опитування (тестування) засвоєння навчального матеріалу. Комп'ютерне тестування. Підготовка реферату та захист презентації згідно індивідуального завдання.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу		Рекомендована література
	Аудиторна робота	Самостійна робота	
	Лк	Пз	
Тема 1. Теоретичні основи комерційної діяльності на транспорті. 1. Сутність та значення комерційної діяльності на транспорті. 2. Основні функції та завдання комерційної роботи транспортних підприємств. 3. Види комерційної діяльності у транспортній галузі. 4. Організація комерційних служб транспортного підприємства. 5. Вимоги до персоналу комерційних служб. ПЗ 1. Аналіз сутності та основних завдань комерційної діяльності на транспорті.	3	3	6
Тема 2. Ринок транспортних послуг та особливості його функціонування. 1. Поняття та структура ринку транспортних послуг. 2. Основні учасники ринку транспортних послуг. 3. Попит і пропозиція на транспортні послуги. 4. Особливості функціонування транспортного ринку в сучасних умовах. 5. Вплив конкуренції на розвиток транспортних послуг. ПЗ № 2. Аналіз ринку транспортних послуг та його основних учасників.	3	3	7
Тема 3. Транспортні послуги та показники їх якості. 1. Сутність та особливості транспортної послуги. 2. Класифікація транспортних послуг. 3. Показники якості транспортного обслуговування. 4. Методи оцінювання якості транспортних послуг.	3	3	6

5. Система управління якістю на транспортних підприємствах. ПЗ № 3. Оцінювання якості транспортних послуг та ефективності обслуговування.				
Тема 4. Нормативно-правове забезпечення комерційної діяльності на транспорті. 1. Законодавче регулювання транспортної діяльності в Україні. 2. Правові засади організації перевезень вантажів. 3. Договірні відносини у сфері транспортного обслуговування. 4. Сертифікація та стандартизація транспортних послуг. 5. Відповідальність сторін у процесі транспортного обслуговування. ПЗ № 4. Аналіз нормативно-правового забезпечення транспортної діяльності.	3	3	7	[1-5], [6-11]
Тема 5. Організація комерційної роботи транспортних підприємств. 1. Принципи організації комерційної роботи транспортних підприємств. 2. Господарські зв'язки у транспортній діяльності. 3. Форми та методи комерційних розрахунків. 4. Організація взаємодії із замовниками транспортних послуг. 5. Оцінювання ефективності комерційної діяльності транспортного підприємства. ПЗ № 5. Організація господарських зв'язків та комерційних розрахунків у транспортній діяльності.	3	3	6	[1-5], [6-11]
Тема 6. Договірні відносини у сфері транспортного обслуговування. 1. Сутність та види договорів у транспортній діяльності. 2. Договір перевезення вантажів. 3. Договір транспортного експедирування. 4. Права, обов'язки та відповідальність сторін договору. 5. Порядок укладання та виконання договорів транспортного обслуговування. ПЗ № 6. Аналіз договорів перевезення та транспортного експедирування.	3	3	7	[1-5], [6-11]

Тема 7. Маркетинг транспортних послуг та дослідження ринку. 1. Сутність маркетингу транспортних послуг. 2. Методи дослідження ринку транспортних послуг. 3. Сегментування ринку транспортних послуг. 4. Позиціювання транспортних послуг на ринку. 5. Формування маркетингової стратегії транспортного підприємства. ПЗ № 7. Дослідження попиту та конкурентного середовища на ринку транспортних послуг.	3	3	6	[1-5], [6-11]
Тема 8. Попит, конкуренція та конкурентоспроможність транспортних підприємств. 1. Формування попиту на транспортні послуги. 2. Види та форми конкуренції на транспорті. 3. Методи оцінювання конкурентоспроможності транспортних підприємств. 4. Конкурентні переваги транспортних підприємств. 5. Кооперація підприємств у транспортній галузі. ПЗ № 8. Оцінювання конкурентоспроможності транспортного підприємства.	3	3	7	[1-5], [6-11]
Тема 9. Документальне оформлення перевезень та організація документообігу. 1. Система транспортної документації. 2. Товаросупровідні документи у транспортній діяльності. 3. Особливості оформлення документів при міжнародних перевезеннях. 4. Організація документообігу транспортного підприємства. 5. Використання електронного документообігу у транспортній логістиці. ПЗ № 9. Оформлення транспортної документації та організація документообігу.	3	3	6	[1-5], [6-11]

Тема 10. Комерційна робота при організації перевезення вантажів. 1. Організація процесу перевезення вантажів. 2. Підготовка вантажів до транспортування. 3. Приймання та здача вантажів. 4. Організація транспортно-експедиційного обслуговування. 5. Комерційне забезпечення перевезення вантажів. ПЗ 10. Організація транспортно-експедиційного обслуговування вантажів.	3	3	7	[1-5], [6-11]
Тема 11. Організація контейнерних перевезень у комерційній діяльності транспортних підприємств. 1. Сутність та значення контейнерних перевезень. 2. Види контейнерів та їх характеристика. 3. Організація контейнерних перевезень різними видами транспорту. 4. Документальне забезпечення контейнерних перевезень. 5. Перспективи розвитку контейнерних перевезень. ПЗ 11. Аналіз контейнерних перевезень у системі транспортного обслуговування.	3	3	6	[1-5], [6-11]
Тема 12. Страхування вантажів та забезпечення збереження перевезень. 1. Сутність та значення страхування у транспортній діяльності. 2. Види страхування вантажів і транспортних ризиків. 3. Причини втрат та пошкодження вантажів. 4. Організація забезпечення збереження вантажів під час перевезення. 5. Порядок оформлення претензій та страхових випадків. ПЗ 12. Аналіз страхових ризиків та забезпечення збереження вантажів при перевезенні.	3	3	7	[1-5], [6-11]
Всього	36	36	78	

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Години	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Години
ДРН 1. Знати сутність, значення, функції та завдання комерційної діяльності на транспорті, а також особливості організації комерційних служб транспортного підприємства.	Лекція-розповідь з поясненням, лекція-презентація з демонстрацією та використанням інтерактивних технологій. Практичні роботи за завданням. Опитування (тестування) засвоєння навчального матеріалу	14	Опрацювання опорних конспектів лекцій та робота з книгою. Вивчення матеріалу для самостійного опанування. Конспектування. Виконання завдань практичних робіт, виконання яких розпочато на контактному занятті. Комп'ютерне тестування. Підготовка реферату та захист презентації згідно індивідуального завдання. Самооцінка знань.	15
ДРН 2. Уміти аналізувати ринок транспортних послуг, визначати його основних учасників, оцінювати попит, пропозицію та конкурентне середовище.	Лекція-розповідь з поясненням, лекція-презентація з демонстрацією та використанням інтерактивних технологій. Практичні роботи за завданням. Опитування (тестування) засвоєння навчального матеріалу	15	Опрацювання опорних конспектів лекцій та робота з книгою. Вивчення матеріалу для самостійного опанування. Конспектування. Виконання завдань практичних робіт, виконання яких розпочато на контактному занятті. Комп'ютерне тестування. Підготовка реферату та захист презентації згідно індивідуального завдання. Самооцінка знань.	16
ДРН 3. Уміти оцінювати якість транспортних послуг, конкурентоспроможність транспортного підприємства та ефективність транспортного обслуговування.	Лекція-розповідь з поясненням, лекція-презентація з демонстрацією та використанням інтерактивних технологій. Практичні роботи за завданням. Опитування (тестування) засвоєння	15	Опрацювання опорних конспектів лекцій та робота з книгою. Вивчення матеріалу для самостійного опанування. Конспектування. Виконання завдань практичних робіт, виконання яких розпочато на контактному занятті. Комп'ютерне тестування. Підготовка реферату та	15

	навчального матеріалу		захист презентації згідно індивідуального завдання. Самооцінка знань.	
ДРН 4. Уміти застосовувати нормативно-правові засади комерційної діяльності на транспорті, аналізувати договори перевезення, транспортного експедирування та оформлювати транспортну документацію.	Лекція-розповідь з поясненням, лекція-презентація з демонстрацією та використанням інтерактивних технологій. Практичні роботи за завданням. Опитування (тестування) засвоєння навчального матеріалу	15	Опрацювання опорних конспектів лекцій та робота з книгою. Вивчення матеріалу для самостійного опанування. Конспектування. Виконання завдань практичних робіт, виконання яких розпочато на контактному занятті. Комп'ютерне тестування. Підготовка реферату та захист презентації згідно індивідуального завдання. Самооцінка знань.	15
ДРН 5. Здатність організовувати комерційне забезпечення вантажних, контейнерних і транспортно-експедиційних перевезень з урахуванням страхування, збереження вантажів та взаємодії із замовниками транспортних послуг.	Лекція-розповідь з поясненням, лекція-презентація з демонстрацією та використанням інтерактивних технологій. Практичні роботи за завданням. Опитування (тестування) засвоєння навчального матеріалу	15	Опрацювання опорних конспектів лекцій та робота з книгою. Вивчення матеріалу для самостійного опанування. Конспектування. Виконання завдань практичних робіт, виконання яких розпочато на контактному занятті. Комп'ютерне тестування. Підготовка реферату та захист презентації згідно індивідуального завдання. Самооцінка знань.	15

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання (зазначити номер тижня, на якому буде проведено оцінювання)
Модуль 1 – 50 балів			
1.	Виконання і захист звітів з практичних робіт згідно індивідуального завдання	30 балів / 30 %	1...8 тиждень
2.	Комп'ютерне тестування	10 балів / 10 %	8 тиждень
3.	Підготовка та захист реферату та презентації згідно індивідуального завдання	10 балів / 10 %	до кінця 8 тижня
Модуль 2 – 50 балів			
4.	Виконання і захист звітів з практичних робіт згідно індивідуального завдання	30 балів / 30 %	9...15 тиждень
5.	Комп'ютерне тестування	10 балів / 10 %	15 тиждень
6.	Підготовка та захист реферату та презентації згідно індивідуального завдання	10 балів / 10 %	до кінця 15 тижня

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Модуль 1 – 50 балів				
Виконання і захист звітів практичних робіт згідно індивідуального завдання	< 18 балів	18...22 балів	23..26 балів	27...30 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті	Виконано усі вимоги завдання, але є незначні зауваження, щодо оформлення	Виконано усі вимоги завдання, запропоновано власний варіант розв'язання завдань
Комп'ютерне тестування	< 6 балів	6...7 балів	8 балів	9...10 балів
	Вірних відповідей менше 6 із 10	Вірних відповідей 6...7 із 10	Вірних відповідей 8 із 10	Вірних відповідей 9...10 із 10
Підготовка та захист презентації згідно індивідуального завдання	< 6 балів	6...7 балів	8 балів	9...10 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті	Виконано усі вимоги завдання, але є незначні зауваження, щодо виконання	Виконано усі вимоги завдання
Модуль 2 - 50 балів				
Виконання і захист звітів практичних робіт згідно	< 18 балів	18...22 балів	23..26 балів	27...30 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові	Виконано усі вимоги завдання, але є незначні	Виконано усі вимоги завдання, запропоновано

індивідуального завдання		відсутні або недостатньо розкриті	зауваження, щодо виконання завдання	власний варіант виконання завдання
Комп'ютерне тестування	< 6 балів	6...7 балів	8 балів	9...10 балів
	Вірних відповідей менше 6 із 10	Вірних відповідей 6...7 із 10	Вірних відповідей 8 із 10	Вірних відповідей 9...10 із 10
Підготовка та захист презентації згідно індивідуального завдання	< 6 балів	6...7 балів	8 балів	9...10 балів
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкриті	Виконано усі вимоги завдання, але є незначні зауваження, щодо виконання	Виконано усі вимоги завдання

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Виконання практичних робіт згідно індивідуального завдання під час проведення занять зі зворотним зв'язком від викладача	протягом 1...15 тижнів навчання
2	Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над індивідуальним завданнями протягом аудиторних занять.	протягом 2...15 тижнів
3	Зворотній зв'язок від викладача та здобувачів вищої освіти після комп'ютерного тестування	протягом 7...15 тижнів після складання
4	Усний зворотній зв'язок від викладача та здобувачів вищої освіти під час підготовки рефератів та презентацій згідно індивідуального завдання	протягом 1...15 тижнів

Самооцінювання може використовуватися як елемент сумативного оцінювання, так і формативного оцінювання.

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основні джерела (підручники, посібники)

1. Нагорний Є. В., Павленко О. В., Волкова Т. В. Електронний конспект лекцій з дисципліни «Комерційна робота на транспорті» для студентів спеціальності 275 «Транспортні технології». Харків : ХНАДУ, 2023. 272 с.
2. Дикань О. В., Дейнека О. Г., Волохова І. В., Лук'янова О. М. Менеджмент транспортних послуг : навчальний посібник. Харків : УкрДУЗТ, 2023. 185 с.
3. Ковальов А. О., Кім К. В., Продащук С. М., Ковальова О. В. Транспортне право : навчальний посібник. Харків : УкрДУЗТ, 2022. 190 с.
4. Сокур І. М., Сокур Л. М. Транспортна логістика : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2023. 222 с.
5. Аулін В. В., Лисенко С. В., Гриньків А. В., Голуб Д. В., Головатий А. О. Логістика постачання транспортних і виробничих підприємств, фірм, компаній : навчальний посібник / за заг. ред. В. В. Ауліна. Кропивницький : Видавець Лисенко В. Ф., 2022. 325 с. Вовк, О. Ю. (2022). *Електротехніка: Навчальний посібник*. ВПЦ «Люкс», 203 с.

Додаткові джерела

6. Макаров В. А., Макарова Т. В., Варчук В. В. Маркетинг автомобільних перевезень. Частина І : електронний лабораторний практикум. Вінниця : ВНТУ, 2022. 98 с.
7. Попович П., Шевчук О., Чорна О., Котенко В., Ковцур К., Буряк М. Методичні рекомендації для практичних занять з дисципліни «Комерційна робота на транспорті» для студентів освітнього ступеня «бакалавр». Тернопіль : ЗУНУ, 2024. 40 с.
8. Про транспорт : Закон України від 10.11.1994 № 232/94-ВР, чинна редакція.
9. Про автомобільний транспорт : Закон України від 05.04.2001 № 2344-III, чинна редакція.
10. Про транспортно-експедиторську діяльність : Закон України від 01.07.2004 № 1955-IV, чинна редакція.
11. Про затвердження Правил перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні : наказ Міністерства транспорту України від 14.10.1997 № 363, чинна редакція.

Інформаційні ресурси

12. Дистанційний курс з освітнього компонента «Електрообладнання будівельних майданчиків, підприємств і будівель» у середовищі Moodle / [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=5682>
13. Програмний пакет Microsoft Office (текстовий процесор Microsoft Word, табличний процесор Microsoft Excel, програма підготовки презентацій Microsoft PowerPoint).

